

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Renato Usatîi, candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva hotărârii din 01 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-831/24
NR. PIGD 2-24108754-01-3ra-04102024)

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.245¹ Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Curtea de Apel Chișinău, jud. Gh. Mîra, V. Sîrbu, A. Braga

09 octombrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Mariana Ursachi,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 septembrie 2024, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de către Partidul Politic „Partidul Nostru”, Renato Usatîi a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte a Republicii Moldova solicitând anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2946 din 24.09.2024 și obligarea pârâtei de a prezenta procesul-verbal al ședinței Comisiei Electorale Centrale din 24.09.2024.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 20.09.2024, s-a adresat cu o sesizare/contestație către Comisia Electorală Centrală, înregistrată cu nr. 7-16/482 din aceeași dată, prin care a solicitat: 1. Admiterea prezentei sesizări; 2. Examinarea modalității (numerar sau transfer) și legalității donației efectuate de către concurentul electoral Maia Sandu către biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva din sat. Nișcani, r-l Călărași. Dacă a fost efectuat transfer, de la care cont bancar - către care cont bancar a fost efectuat transferul. Cine este beneficiarul transferului bancar. Dacă a fost efectuată donația în numerar - cine a primit banii în numerar; 3. Verificarea perioadei la care a fost efectuată donația respectivă, până la începerea perioadei electorale, sau perioadei preelectorale sau în timpul acesteia; 4. Constatarea efectuării agitației electorale de către Autoritatea publică locală – Primăria sat. Nișcani, r-l Călărași, utilizând resurse administrative în acest sens; 5. Constatarea efectuării agitației electorale de către Instituția Publică Agenția Informațională de Stat „Moldpres” în favoarea concurentului electoral Maia Sandu, utilizând cultele religioase și părți componente ale acestora; 6. Aplicarea sancțiunilor ce se impun conform cadrului legal.

3. A remarcat reclamantul că, în susținerea sesizării/contestației s-a invocat că, la data de 12.09.2024, prin hotărârea Comisiei Electorale

Centrale nr. 2843 d-na Maia Sandu a fost înregistrată în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnată de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, pentru alegerile prezidențiale din 20.10.2024. Ulterior, pe mai multe site-uri de știri naționale, internaționale precum și cele gestionate de către Cancelaria de Stat (Moldpres), precum și în mai multe surse media, au fost publicate articole prin care se aduce la cunoștința publicului că, dna Maia Sandu a donat suma de 25 000 de euro către biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva din sat. Nișcani, r-l Călărași. Această sumă de bani a fost primită în calitate de premiu „Robert Blum 2024” în Germania la data de 18.05.2024. Totodată pe pagina de Facebook oficială a Primăriei sat. Nișcani, r-l Călărași, este postat un mesaj de mulțumire în adresa d-nei Maia Sandu: „IMPORTANT!!! Președinta R. Moldova, Maia Sandu, donează premiul „Robert Blum 2024” pentru repararea și conservarea monumentului istoric, Biserica „Sf. Cuvioasa Parascheva” din sat. Nișcani Primăria sat. Nișcani anunță, cu deosebită recunoștință, că Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, va dona premiul „ Robert Blum 2024”, în valoare de 25 000 de euro, Bisericii „Sf. Cuvioasa Parascheva” din localitate. Decizia a fost luată în urma demersului Consiliului parohial, care a solicitat sprijin pentru reparația acestui monument istoric. Biserica „Sf. Cuvioasa Parascheva”, construită în anul 1905, este un monument arhitectural de importanță națională, inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (nr. 191). Aceasta reprezintă un simbol esențial al patrimoniului cultural și religios al sat. Nișcani, având o valoare istorică și spirituală de neprețuit pentru comunitatea locală. Donația oferită de Președinta Maia Sandu va fi utilizată pentru repararea și conservarea acestui important lăcaș de cult, contribuind astfel la protejarea identității noastre culturale și spirituale. În numele locuitorilor sat. Nișcani și al Primăriei, dorim să ne exprimăm recunoștința față de Președinta Maia Sandu, pentru susținerea valorilor culturale și spirituale ale Republicii Moldova”.

4. Reclamantul a reiterat că, la data plasării în spațiul media a informației sus-menționate, dna Sandu deja avea calitatea de concurent electoral, respectiv această campanie de informare urmează a fi apreciată drept acțiune de campanie electorală, publicitate electorală, despre care reclamantul consideră că, poate fi tratată o acțiune de corupere indirectă a alegătorilor.

5. A notat că, până la momentul depunerii prezentei acțiuni în instanța de judecată, atât d-na Sandu, cât și Instituția Prezidențială, nu au venit cu informații oficiale ce ar confirma sau infirma cele relatate mai sus.

6. În drept a invocat prevederile art. 26 Cod electoral, art. 54 alin. (6) și art. 70 alin. (4) din Codul electoral.

7. Drept urmare, a menționat reclamantul că, în speță, nu au fost respectate prevederile legale pre-citate.

8. A relatat reclamantul că, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2946 din 24.09.2024, pe marginea sesizării/contestației nr. 7-16/482 din 20.09.2024, s-a dispus respingerea acesteia ca fiind inadmisibilă.

9. În motivarea soluției adoptate, autoritatea pârâtă a invocat omiterea termenului de trei zile, la înaintarea sesizării/contestației nr. 7-16/482 din 20.09.2024, prevăzut de art. 95 Cod electoral, precum și nerespectarea prevederilor pct. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023.

10. Reclamantul a invocat dezacordul cu hotărârea emisă și a indicat că o consideră neîntemeiată, din următoarele considerente.

11. Conform art. 98 Cod electoral, (1) În ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează: 2) Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță: a) contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale”. Totodată, reieșind din conținutul dispozitivului pronunțat de către Comisia Electorală Centrală, hotărârea pronunțată poate fi contestată în ordinea contenciosului administrativ de către Curtea de Apel Chișinău. Astfel, în materie de competență, prevederile legale, la depunerea prezentei cereri de chemare în judecată, sunt respectate. Conform art. 95 Cod electoral, (1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. În cazul în care hotărârea contestată a fost pronunțată la data de 24.09.2024, termenul de depunere a prezentei cereri, este respectat integral.

12. Astfel, a reiterat reclamantul că, la data de 20.09.2024, a fost depusă pe numele autorității pârâte sesizare/contestație, iar la data de 23.09.2024, la expirarea termenului prevăzut de lege pentru examinarea acesteia, a fost înștiințat în scris că, termenul de examinare a acesteia a fost prelungit cu două zile. Necătând la informația primită la data de 23.09.2024, pe data de 24.09.2024, orele 12.05, prin intermediul unei telefonograme, au fost

informați despre faptul că, sesizarea/contestația depusă va fi examinată în aceeași zi, și anume 24.09.2024, orele 15.00.

13. Reieșind din imposibilitatea prezentării reclamantului în ședința stabilită pentru orele 15:00, ultimul fiind implicat în cadrul unei întâlniri cu alegătorii din or. Șoldănești, stabilită anticipat, fapt adus la cunoștință publicului larg, reclamantul a înaintat o cerere de amânare a examinării sesizării/contestației înaintate, care a fost neglijată și neexaminată la etapa de aprobare a ordinii de zi a ședinței CEC din 24.09.2024, încălcându-se astfel dreptul acestuia din urmă, de a participa personal la examinarea sesizării/contestației depuse, or în cadrul ședinței comisiei, dispune de dreptul de a completa sesizarea, de a răspunde la întrebările membrilor CEC și a altor participanți la ședință, de a-și expune propria opinie pe marginea discuțiilor din cadrul ședinței.

14. Cu referire la prevederile pct. 19 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023, conform căruia, din motive obiective, la solicitarea membrilor sau a părților, reclamantul a indicat că, ședința poate fi amânată, cu respectarea termenelor de examinare a contestației prevăzute de art. 100 Cod electoral nr. 325/2022. Neprezentarea nemotivată a părților sau a uneia dintre părți la ședință nu împiedică examinarea și soluționarea contestației. Potrivit pct. 95 din Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1098/2023 din 06.07.2023, în cazul în care solicitarea de amânare se depune până în ziua ședinței, admisibilitatea acesteia se decide de membrul raportor și se aduce la cunoștință membrilor în cadrul ședinței, iar dacă este înaintată în cadrul ședinței, admisibilitatea solicitării se decide de membrii Comisiei la etapa aprobării ordinii de zi. Amânarea examinării proiectului de hotărâre nu va depăși termenul de examinare stabilit de cadrul normativ.

15. Astfel, odată ce cererea de amânare înaintată, nici nu a fost pusă în discuție, or, comisia nu s-a expus pe marginea netemeinicii acesteia, reclamantul personal, din motive obiective, expuse supra, fiind în imposibilitate de a participa la ședință, fapt adus la cunoștință, consideră că, au fost încălcate drepturile sale.

16. A opinat reclamantul că, motivarea Comisiei Electorale Centrale în susținerea hotărârii emise, constituie, doar argumentele expuse de partea oponentă, fără a fi luate în considerație argumentele invocate în sesizarea/contestația depusă - fapt inacceptabil. Or, chiar și în cazul în care,

Comisia Electorală Centrală a considerat neîntemeiate ori irelevante argumentele invocate, acestea urmau a fi dezbătute.

17. Astfel, a remarcat că, Comisia Electorală Centrală nu a examinat nici într-un mod faptul comiterii încălcării invocate și anume, momentul în care aceasta a fost comisă, or însăși sesizarea/contestația a fost respinsă, anume pe temeiul omiterii termenului de depunere a acesteia.

18. A afirmat că, în lipsa constatării momentului comiterii încălcării, nu poate fi invocat nici faptul omiterii termenului de depunere a sesizării/contestației, în caz contrar reținându-se rea-credința Comisiei Electorale Centrale și o favorizare a concurentului electoral, Maia Sandu.

19. Mai mult, a menționat că, nu au fost prezentate probe în confirmarea respectării termenului de depunere a sesizării/contestației din considerentul că, termenul prevăzut de lege nu este încălcat, iar în situația dată, obligația de a prezenta probe în combaterea poziției date a aparținut persoanei terțe, care a invocat un asemenea argument.

20. Drept urmare, consideră reclamantul că, în lipsa unor probe, Comisia Electorală Centrală a luat poziția candidatului electoral Maia Sandu, ceea ce constituie o încălcare și, în atare circumstanțe Curtea a reamintit că, în ceea ce privește garanțiile aplicabile în materie de motivare a hotărârilor judecătorești, art. 6 § 1 din Convenție implică, în special, obligația instanței de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, precum și de a motiva hotărârile judecătorești. Curtea reamintește, de asemenea, că, potrivit jurisprudenței sale constante, aprecierea faptelor și a probelor este, în primul rând, de competența instanțelor naționale [Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), nr. 22251/08, pct. 61, CEDO 2015], iar o hotărâre judecătorească internă poate fi caracterizată ca fiind „arbitrară” într-o măsură care prejudiciază caracterul echitabil al procesului numai dacă este lipsită de motivare sau dacă motivarea se bazează pe o vădită eroare de fapt sau de drept săvârșită de instanța națională, având ca rezultat o „denegare de dreptate” [Moreira Ferreira împotriva Portugaliei (nr. 2) (MC), nr. 19867/12, pct. 85, 11 iulie 2017] (pct. 50, cauza Iancu vs România din 23.02.2021).

21. A invocat reclamantul că, hotărârea contestată este lipsită de o motivare în sensul sesizării/contestației depuse, ceea ce condiționează anularea acesteia. Totodată, apreciază argumentul privind omiterea termenului de depunere a sesizării/contestației drept unul neîntemeiat, or, este evident că, urmare a publicațiilor vizate, nu s-a asigurat disponibilitatea în drepturi a părților interesate, ce constă în posibilitatea, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul

legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, admițându-se încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) CPC.

22. Subsecvent, consideră că la caz, a fost încălcat și dreptul la apărare, garantat de art. 26 Constituție, care reprezintă principala garanție a unui proces echitabil, fără de care tranșarea litigiului în mod judicios nu ar fi posibilă.

23. Cu referire la lipsa probelor, a notat reclamantul că, în sesizarea/contestația depusă, s-au invocat sursele care au publicat articolele vizate, care prin sine și constituie probe, or, în opinia reclamantului, conținutul acestora denotă încălcarea invocată. Mai mult, în cazul în care probele reprezintă articole mediatice, aduse publicului larg și acestea nu au fost anexate în mod separat, ci incluse în conținutul sesizării/contestației, lipsește necesitatea anexării declarației stipulate în pct. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023, odată ce o astfel de declarație se întocmește și se prezintă doar pentru a confirma legalitatea probelor prezentate.

24. Totodată, a specificat că, nu pot fi reținute argumentele avocatului candidatului electoral Maia Sandu privind necorespunderea sesizării/contestației după formă și conținut, or, în cazul dat, Comisia Electorală Centrală ar fi acționat conform prevederilor art. 93 alin. (2) lit. d) Cod electoral, cu atât mai mult, sesizarea/contestația conține date atât privind temeiul juridic, precum și cerințele contestatarului, fapt ce denotă respectarea întru totul a prevederilor art. 92 alin. (1) lit. c) Cod electoral.

25. A reiterat că, hotărârea CEC nr. 2946 din 24.09.2024 este una ilegală, or la emiterea acesteia a fost încălcată atât procedura de examinare a sesizării/contestației, cât și dreptul la apărare al reclamantului, fapt pentru care aceasta este pasibilă anulării integrale.

26. La data de 30 septembrie 2024, Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor, a depus cerere de modificare a temeiurilor acțiunii, prin care suplimentar a indicat că, la data de 20 septembrie 2024, Renato Usatîi a adresat o sesizare Comisiei Electorale Centrale, înregistrată cu nr. 7-16/482 din aceeași dată, prin care a invocat că, la data de 12 septembrie 2024, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2843, d-na Maia Sandu a fost înregistrată în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnată de Partidul Politic „Partidul

Acțiune și Solidaritate”, pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024.

27. A notat că, pe mai multe site-uri de știri naționale și internaționale precum și cele gestionate de către Cancelaria de Stat (Moldpres), au fost publicate articole, prin care se aduce la cunoștința publicului că d-na Maia Sandu a donat suma de 25 000 de euro către biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva din sat. Nișcani, r-l Călărași. Această suma de bani a fost primită în calitate de premiu „Robert Blum 2024” în Germania la data de 18.05.2024.

28. A susținut reclamantul că, o eventuală efectuare a donației în timp ce d-na Sandu deja avea calitate de concurent electoral, poate fi considerată ca o acțiune de corupere indirectă a alegătorilor.

29. Consideră hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2946 din 24.09.2024 drept ilegală, invocând vicii de procedură, și în acest sens menționează că, la examinarea sesizării din 20.09.2024, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și, respectiv, procedura administrativă.

30. A indicat că, sesizarea a fost depusă la 20.09.2024, iar la data de 23.09.2024, la expirarea termenului prevăzut de lege pentru examinarea acesteia, reclamantul a fost informat în scris că termenul de examinare a acesteia a fost prelungit cu două zile.

31. Totodată, la data de 24.09.2024, orele 12.05, prin intermediul unei telefonograme, reclamantului i sa comunicat că sesizarea depusă de către ultimul va fi examinată în aceeași zi, și anume 24.09.2024, orele 15.00.

32. A precizat că, despre imposibilitatea prezenței la ședința din 24.09.2024 de la ora 15.00, Comisia Electorală Centrală a fost informată prin scrisoarea din 24.09.2024 de la ora 14.00, fiind solicitată amânarea examinării sesizării.

33. A învederat reclamantul că, deși potrivit pct. 19 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023, din motive obiective, la solicitarea membrilor sau a părților, ședința poate fi amânată, cu respectarea termenelor de examinare a contestației prevăzute de art. 100 din Codul electoral nr. 325/2022, CEC a decis examinarea sesizării în lipsa petentului.

34. A evidențiat reclamantul că, potrivit pct. 95 din Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1098/2023 din 06.07.2023, în cazul în care solicitarea de amânare se depune până în ziua ședinței, admisibilitatea acesteia se decide de membrul raportor și se aduce la cunoștință membrilor în cadrul ședinței, iar dacă este înaintată

în cadrul ședinței, admisibilitatea solicitării se decide de membrii Comisiei la etapa aprobării ordinii de zi.

35. A constatat că, nici una din acestea prevederi nu a fost respectată, discuțiile și decizia pe marginea cererii de amânare fiind luate în cadrul examinării sesizării propriu zise, iar din procesul-verbal al ședinței CEC din 24.09.2024, se atestă că membrii CEC au examinat cererea de amânare nu sub aspectul temeiniciei acesteia, dar exclusiv sub aspectul oportunității ei. Or, o eventuală amânare a examinării sesizării pentru data de 25.09.2024, s-ar fi încadrat în prevederile pct. 19 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023, cu respectarea termenelor de examinare a contestației prevăzute de art. 100 din Codul electoral.

36. Prin urmare, consideră reclamantul că a fost nemotivat lipsit de posibilitatea de a participa în ședința CEC și de a susține poziția sa expusă în sesizare, prin aceasta fiind încălcat dreptul acestuia la un proces echitabil și, respectiv, procedura administrativă.

37. Subsecvent, reclamantul a mai invocat vicii de fond a hotărârii contestate, în acest sens remarcând că, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2946 din 24.09.2024, s-a respins sesizarea d-lui R. Usatîi ca fiind inadmisibilă, în motivarea inadmisibilității fiind invocate următoarele:

- Sesizarea (contestație) nu corespunde cerințelor de formă și conținut;
- Sesizarea (contestație) a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de Codul Electoral;

38. Referitor la pretinsa necorespondere a cerințelor de formă și conținut a sesizării (contestației), a invocat că, la caz, sesizarea se bazează pe conținutul articolelor din mass media. Reclamantul nu cunoaște când, de către cine și în ce condiții au fost scrise aceste articole, sunt ele scrise cu bună-credință sau au fost silite, sânt ele bazate pe informații veridice, sau sânt denaturate. Prin urmare, reclamantul apriori nu poate întocmi o declarație pe propria răspundere privind proveniența legală a acestora (conform art. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală), or, nu cunoaște și nici nu poate să cunoască despre proveniența legală a informației reflectate în articole. De fapt, reclamantul în sesizare a inclus doar link-uri la acestea articole și nu înțelege cum în opinia CEC, acestea pot fi ”legalizate”. Mai mult, reclamantul a sesizat anume CEC să verifice informația apărută în spațiul public privind eventuală corupere a alegătorilor, or, petentul nu are această

capacitate instituțională. Prin urmare, cerința de a ”legaliza” link-uri prin întocmirea declarației pe propria răspundere este una absurdă și ne aplicabilă speței.

39. Referitor la pretinsa expirare a termenului pentru depunerea sesizării, a indicat că, sesizarea depusă, se referă la o eventuală încălcare a cadrului normativ cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale, a candidaților desemnați (art.91 alin.(1) lit. d) Cod Electoral).

40. A indicat că, în hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2946 din 24.09.2024, se indică că donația a avut loc la data de 13.09.2024 și, respectiv, din această dată trebuie calculat termenul pentru depunerea contestației.

41. Or, nu este clar cum a fost stabilită aceasta dată, Comisia Electorală Centrală refuzând să examineze sesizarea în fond, dar din conținutul articolelor nu poate fi dedusă data donației. Articole la care se referă reclamantul au fost publicate între 13 și 16 septembrie, fără a fi indicată data „evenimentului”. Mai mult, Ziarul de Gardă, la 13 septembrie, de exemplu, utilizează timpul viitor scriind că „Maia Sandu va dona premiul bisericii”.

42. În acest sens, a evidențiat reclamantul că, pentru calcularea termenului, trebuie de stabilit când petentul a aflat despre pretinsa încălcare (a identificat-o) și nu când aceasta a avut loc, or, această încălcare poate fi și ascunsă. Reclamantul a declarat că a aflat despre această donație la 19 septembrie 2024 și a doua zi a sesizat Comisia Electorală Centrală.

43. În acest context a menționat și prevederile art. 31³ din Legea privind partidele politice, care stipulează că, sesizarea privind încălcarea prevederilor cu privire la finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice poate fi depusă de orice persoană cu drept de vot sau de o persoană juridică din Republica Moldova, inclusiv de autorități sau instituții publice, în termen de 30 de zile calendaristice din momentul în care încălcarea i-a devenit cunoscută.

44. Prin urmare, constată că, sesizarea lui Renato Usatfi, a fost depusă în termen.

45. Suplimentar, reclamantul a punctat că, rolul Comisiei Electorale Centrale în aplicarea legislației în materia electorală nu este unul pasiv ci pro activ. Astfel, potrivit art. 25 lit. t) din Codul Electoral, Comisia Electorală Centrală aplică sau solicită aplicarea sancțiunilor, stabilite de prezentul cod, de Legea nr. 294/2007 privind partidele politice și de alte acte normative aferente, pentru încălcarea legislației electorale, precum și sesizează organele competente privind faptele pasibile de răspundere contravențională sau penală.

46. La acest capitol, indicat prevederile art. 181¹ Cod Penal, care reglementează coruperea electorală, art. 48³ - Finanțarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum și art. 52 - Agitația electorală interzisă din Codul Contravențional.

47. De asemenea, reliefează că, potrivit art. 26 alin. (1) Cod Electoral, CEC: g) conlucrează, în vederea asigurării respectării legislației privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă, cu autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și cu alte instituții sau entități, indiferent de forma juridică de organizare; k) exercită alte atribuții de supraveghere și control al respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă, în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale Legii nr.294/2007 privind partidele politice.

48. Prin urmare, imediat după ce pârâtei i s-a comunicat informația despre pretinsa corupere a alegătorilor, acesta avea obligația s-o examineze în fond și, după caz, să sesizeze organele competente.

49. Reclamantul a concluzionat asupra ilegalității hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2946 din 24.09.2024, indicând că, Comisia Electorală Centrală acoperă ilegalitățile unui concurent electoral, din care circumstanțe, consideră oportună anularea hotărârii CEC.

50. Prin hotărârea din 01 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Renato Usatîi, candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2946 din 24.09.2024 (f.d. 74, 75-93).

51. În motivarea hotărârii, prima instanță a constatat că, prin prisma reglementărilor statuate expres în conținutul art. 95 Cod electoral, concluzia Comisiei Electorale Centrale privind inadmisibilitatea contestației depuse de către Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Nostru” la data de 20.09.2024, este una justă și întemeiată, or, informația despre acțiunea de donare a premiului „Robert Blum 2024” în valoare de 25 000 euro, a fost publicată la data de 13.09.2024, apoi preluată și publicată inclusiv până la data de 16.09.2024, iar contestatarul nu a indicat că ar fi luat cunoștință cu această informație la o altă dată decât cea la care au apărut postările și nu a prezentat probe în acest

sens. Prin urmare, contestația a fost depusă cu omiterea termenului de 3 zile de contestare.

52. De asemenea, instanța de judecată a reținut și faptul că, verificarea admisibilității unei contestații, presupune verificarea întrunirii criteriilor formale și procedurale, care permit autorității să supună analizei fondul acesteia, reiterând că, această etapă preliminară, este esențială pentru buna administrare, prevenirea abuzurilor de drept, precum și în vederea asigurării ordinii și celerității procesului. Corespunzător, în situația în care, cererea/contestația a fost depusă, ne fiind respectată una sau mai multe condiții de admisibilitate, autoritatea nu poate purcede la examinarea acesteia în fond, declararea ca fiind inadmisibilă a contestației reprezentând o modalitate de protecție procedurală care garantează examinarea doar a cererilor/contestațiilor ce au fost depuse cu respectarea rigorilor legale.

53. Curtea de Apel Chișinău a menționat că, contestația electorală a fost depusă cu omiterea termenului stabilit în acest sens de legislator și prin urmare, nu îndeplinește cerința de admisibilitate cu privire la termen, Comisia Electorală Centrală corect concluzionând de a o declara inadmisibilă, fără a se expune asupra argumentelor invocate în conținutul acesteia

54. Prin urmare, a concluzionat instanța de fond că, nu pot fi reținute afirmațiile din cererea de chemare în judecată cu referire la faptul, că informația a devenit cunoscută contestatarului la data de 19.09.2024, or, această versiune a apărut doar după ce Comisia Electorală Centrală a examinat sesizarea/contestația și doar în cererea de concretizare a temeiurilor din acțiune în instanța de judecată, fiind doar niște afirmații neprobate.

55. A concluzionat instanța de fond că, nu va reține argumentele reclamantului, formulate în acțiune, potrivit cărora, la examinarea sesizării din 20.09.2024, acestuia din urmă i s-a lezat dreptul la un proces echitabil, fiind viciată procedura administrativă, pe motiv că reclamantul a fost lipsit de posibilitatea de a participa la ședința CEC și de a-și susține poziția, fiind implicat într-o întâlnire cu alegătorii din or. Șoldănești, stabilită anticipat, or, după cum se denotă din actele cauzei și din dosarul administrativ, în ședință a fost prezent dl Nicolae Margarint, care a fost delegat și înregistrat de a reprezenta interesele lui Renato Usatfi, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, acesta a avut posibilitatea de a se expune, de a prezenta probe, însă a ales să părăsească ședința Comisiei (fila 2-3 din extrasul din procesul-verbal nr.296 din 24.09.2024). Or, alegațiile reclamantului în acest sens au fost apreciate critic, având un caracter declarativ.

56. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 03 octombrie 2024, Renato Usatfi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor, a depus recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 01 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, pronunțarea unei noi decizii de admitere a cererii de chemare în judecată.

57. În susținerea recursului recurentul a reiterat cele invocate în cererea de chemare în judecată și suplimentar a indicat că hotărârea contestată este una arbitrară și se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

58. De asemenea, reținând prevederile art. 98 din Codul Electoral, a mai indicat că Curtea de Apel Chișinău, la examinarea acțiunii înaintate a încălcat termenul de examinare a acesteia, care de altfel a expirat la data de 29 septembrie 2024

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

59. Art. 95 alin. (1) din Codul electoral:

„În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.”

60. Art. 95 alin. (8) din Codul electoral:

„Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).”

61. Art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi

prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

62. Art. 246 alin. (1) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.”

63. Art. 246 alin. (1) lit. a¹) din Codul administrativ:

„recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹”

MOTIVAREA INSTANȚEI

64. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 01 octombrie 2024, și conform extrasului din poșta electronică, cererea de recurs a fost depusă la 03 octombrie 2024 (f.d. 98).

65. În asemenea circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

66. La data de 05 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală a depus referință la cererea de recurs declarată de Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil, deoarece nu îndeplinește condițiile de admisibilitate a recursului.

67. Din analiza prevederilor art. 245¹ – 246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

68. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz,

hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

69. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

70. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recursul declarat de Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta ar fi arbitrară sau că s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

71. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate minuțios de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

72. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

73. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a

pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

74. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

75. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

76. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

77. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al

Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor.

78. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și 246 alin.1 lit.a¹) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU MAJORITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Renato Usatîi, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de Partidul Politic „Partidul Nostru”, reprezentat de avocatul Pohila Igor.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni